

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO W KASIE VIII

NA ZAKOŃCZENIE KLASY VIII

Uczeń powinien opanować z j. polskiego treści wymagane w klasach IV–VI, a ponadto

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- dostrzega różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- rozróżnia rodzaje i gatunki literackie (w tym pamiętnik, komedię, fraszkę, sonet, pieśń, tren, balladę, epepeję, tragedię),
- rozpoznaje w utworze środki stylistyczne (neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokacja, symbol, alegoria) i określa ich funkcje,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (reportaż, wywiad, artykuł, felieton) i określa ich podstawowe cechy,
- rozpoznaje w utworach rodzaje komizmu i określa ich funkcje,
- rozpoznaje w tekście ironię i określa jej funkcję,
- określa problematykę egzystencjalną w tekście i poddaje ją refleksji,
- uwzględnia w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze,
- określa wartości etyczne i estetyczne w tekstach kultury,
- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem,
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

W zakresie kształcenia językowego

Uczeń:

- zna mechanizm uproszczeń i upodobnień fonetycznych, zaniku dźwięczności w wygłosie i rozumie ich znaczenie dla wymowy i pisowni,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaje formantów i wskazuje ich funkcje w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozróżnia realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu; rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu, wyrazy rodzime i zapożyczone,
- zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa poprawnie ich form gramatycznych,
- rozumie znaczenie homonimów,
- wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje podstawowe style funkcjonalne,
- zna zasady grzeczności językowej i stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich,
- rozumie, na czym polega błąd językowy,
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne, wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,

- zna i stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

W zakresie tworzenia wypowiedzi

Uczeń:

- tworzy wypowiedź, zachowując zasady kompozycji, budowy akapitu jako spójnej całości myślowej oraz spójności językowej między akapitami,
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
- wykorzystuje znajomość tezy i hipotezy oraz argumentów przy redagowaniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego,
- rzeczowo uzasadnia własne zdanie w dyskusji,
- rozpoznaje w wypowiedziach środki perswazji i manipulacji oraz określa ich funkcje,
- zna i stosuje zasady etyki wypowiedzi,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym: skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje, formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej tekstów.

W zakresie samokształcenia

Uczeń:

- korzysta z informacji, respektując prawa autorskie,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu,
- realizuje projekty edukacyjne,
- przygotowuje prezentacje, wykorzystując technologie multimedialne,
- samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy,
- systematycznie się uczy,
- pogłębia wiedzę przedmiotową poprzez udział w wykładach, konkursach,
- potrafi formułować opinie i rozwija umiejętność krytycznego myślenia.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,
- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

FORMY I SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO
OCENY Uczeń otrzymuje oceny za zadania domowe, odpowiedzi na lekcji, aktywność, wypracowania, sprawdziany, kartkówki, dyktanda, testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem, recytację tekstu, systematyczne prowadzenie zeszytu, pracę w grupach, udział w konkursach przedmiotowych.

SPRAWDZIANY, KARTKÓWKI, DYKTANDA, ODPOWIEDZI USTNE.

- a) Testy gramatyczne, całogodzinne sprawdziany są przeprowadzane po powtórzeniu materiału i zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem.
- b) Z lektury obowiązkowej uczniowie piszą zapowiadany test sprawdzający znajomość tekstu oraz wypracowanie (pracę klasową).
- c) Kartkówki sprawdzające wiedzę z trzech ostatnich lekcji nie muszą być zapowiadane.
- d) Uczeń ma prawo do poprawy niedostatecznych ocen cząstkowych w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania pracy klasowej lub sprawdzianu.
- e) Uczeń ma również prawo do poprawy dopuszczających i dostatecznych ocen cząstkowych dwa razy w półroczu (1 praca klasowa i 1 sprawdzian) w ciągu dwóch tygodni od daty otrzymania.
- f) Odpowiedź ustna obejmuje 1-3 ostatnich tematów lekcyjnych lub z ustalonego przez nauczyciela zakresu materiału.
- g) Jeżeli uczeń był nieobecny na sprawdzianie zobowiązany jest go napisać w terminie dwutygodniowym od powrotu do szkoły. W razie nieprzystąpienia do napisania zaległego sprawdzianu nieobecność traktowana jest na równi z oceną niedostateczną. W przypadku długiej usprawiedliwionej nieobecności ucznia na zajęciach, spowodowanej sytuacją losową, uczeń ma prawo do nadrobienia zaległości i sprawdzenia umiejętności na warunkach uzgodnionych z nauczycielem.
- h) Uczeń, który uzyskał niedostateczną ocenę śródroczną z języka polskiego jest zobowiązany do nadrobienia zaległości i poprawy ocen w formie pisemnej lub ustnej i w uzgodnionym z nauczycielem terminie, nie dłużej jednak niż 1 miesiąc od zakończenia pierwszego półrocza.

ZADANIA DOMOWE

- a) Każdy uczeń ma obowiązek bieżącego wykonywania zadań domowych.
- b) dwukrotnie w ciągu półrocza uczeń może zgłosić przed lekcją nauczycielowi brak zadania bez konsekwencji otrzymania oceny niedostatecznej. Każdy następny brak pracy domowej to ocena niedostateczna wpisana do dziennika. Brak zadania należy uzupełnić w tym samym dniu.
- c) Uczniowie otrzymują również zadanie domowe, na którego wykonanie mają dłuższy czas (wypracowania, projekty, teksty do opanowania pamięciowego). Braku takiego zadania nie można usprawiedliwić, jest to równoznaczne z oceną niedostateczną.
- d) Za pracę domową można otrzymać plusa bądź minusa (trzy minusy = ocena niedostateczna, pięć plusów = ocena bardzo dobra).

UZUPEŁNIANIE ZALEGŁOŚCI

Uczeń ma obowiązek uzupełnić zaległości (notatki w zeszycie, ćwiczenia) powstałe podczas nieobecności. Jeżeli jest to nieobecność spowodowana chorobą – ma na uzupełnienie tydzień. Jeżeli natomiast uczeń był nieobecny w szkole jeden dzień, kilka godzin (zawody sportowe, konkursy, wizyta u lekarza, sprawy rodzinne) notatka musi być uzupełniona w tym samym dniu, tak aby uczeń w dniu następnym nie miał w zeszycie ani w ćwiczeniach braków. Musi również uzupełnić zadane w dniu nieobecności zadanie domowe.

OCENA ŚRÓDROCZNA I ROCZNA

- a) oceny śródroczna i roczna nie są średnią arytmetyczną ocen bieżących,
- b) przy wystawianiu oceny śródrocznej bądź rocznej brane są pod uwagę nie tylko oceny bieżące, ale także zaangażowanie na lekcjach, systematyczność, możliwości ucznia itp.
- c) Na koniec półrocza nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów czy odpowiedzi zaliczeniowych w celu poprawy oceny. Uzyskanie wyższej niż przewidywana oceny rocznej z języka polskiego może nastąpić wyłącznie na zasadach określonych w Statucie Szkoły. Uczniowie posiadający opinie o dysfunkcjach (dysleksja, dysgrafia, dysortografia) oceniani są zgodnie z indywidualnymi zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej.

ZASADY UDOSTĘPNIANIA DO WGLĄDU PRAC PISEMNYCH

- a) Po sprawdzeniu i ocenieniu prace pisemne udostępniane są uczniom na lekcji. Omówione i wyjaśnione zostają wszelkie wątpliwości. Prace pozostają w szkole przez okres danego roku szkolnego;
- b) Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców.
- c) Prace pisemne mogą być udostępnione rodzicom do wglądu w czasie konsultacji lub w innym indywidualnie ustalonym terminie.